

1. Enge, overdrev og moser langs Gudenå - Kjællinghøl

Afd. 446acd, 447d, 448a, 449a, 450ac, 451ab, 452a, 453b, 455ae457ab, 458ab, 459a (SLE, ENG, ORE, MOS, BIR, ASK, KRT, SØ – i alt ha)

Godt halvdelen af Kjællinghølarealerne mellem jernbanen og Gudenåen udgøres af et næsten sammenhængende græsningslandskab. I områdets laveste dele nær åen findes gammel, naturlig eng og birkemose. Hvor terrænet hæver sig mod den højereliggende smeltevandsterasse findes delvis overdrev og græsningsskov og øverst ligger de gamle marker til Kjællinghølgården som, efter gården blev nedrevet i 1988, er omlagt til vedvarende græs. Området gennemskæres desuden af fire mindre bækløb og rummer et par gravede småsøer.

Birkemosen i østenden (afd. 446ad) er udlagt som naturskov, den centrale del som urørt og resten som græsningsskov. Birkemosen er opstået efter 2. Verdenskrig ved naturlig succession på opgivet eng. Den har fulgt en karakteristisk udvikling fra åben mose over pilekrat til birkeskov og vil på sigt blive en ellemose. Der er tydelig forskel på den græssede og den ugræssede del, hvilket giver en spændende variation i skovbilledet.

Enkimbladede	Tokimbladede		Træer og buske
Bunke, Mose-	Baldrian, Hyldebladet	Ranunkel, Lav	Birk, Dun-
Dunhammer, Bredbladet	Dueurt, Lodden	Skræppe, Kruset	Birk, Dun-
Hundegræs, Alm.	Gifftyde	Skræppe, Vand-	El, Rød-
Iris, Gul	Kløver, Hvid-	Sværtevæld	Pil, Grå-
Rævehale, Knæbøjlet	Mjødurt, Alm.	Tidsel, Ager-	Rose, Mangeblomstret
Rørgræs	Mælkebøtte sp.	Tidsel, Kær-	
Siv, Lyse-	Nælde, Stor	Trævlekrone	
	Pileurt, Fersken-	Vandkarse	

Floraliste for eng langs Gudenåen i afd. 458a, SNS 03.10.2006.

Naturværdi: gammel eng, mose og overdrev 2, øvrige dele 4 **Plejebehov:** 2, urørt mose dog 4.

Målsætning: Fortsat afgræsning af eksisterende, åbne arealer og udvidelse af græsning ved etablering af græsningsskov/overgang fra pyntegrønt til græs i stort set hele området undtagen det sammenhængende løvskovsområde længst i vest.

Græsningstrykket på de gamle enge og omkring voldstedet bør øges.

2. Brundmose

Afd. 404a, 416abcd (MOS, KRT, CYP, TSU – ha)

Fattigkærsmose som er stærkt påvirket af tidligere tørvegravning, udgrøftning og dyrkning af nåletræ. Mosen er blevet ryddet midt i 1990'erne, men da den hælder ret markant mod syd, er det vanskeligt at genskabe de oprindelige, hydrologiske forhold. Der er forsøgt med punktvis lukning af hovedgrøften og de mange stikgrøfter med stammestykker og flis, men ikke med tilfredsstillende resultat. Der er nu kraftig opvækst af især birk næsten overalt, men enkelte partier rummer stadig veludviklet fattigkærsvvegetation på bund af tørvemos.

Enkimbladede	Tokimbladede	Træer og buske	Mosser
Benbræk	Blåbær	Birk, Dun-	<i>Aulacomnium palustre</i>
Blåtop	Hedelyng	Fyr, Skov-	<i>Polytrichum commune</i>
Hvene, Hunde-	Klokkelyng	Gran, Rød-	<i>Sphagnum spp.</i>
Kæruld, Smalbladet	Tormentil	Pors	
Siv, Lyse-		Pil, Øret	
Star, Næb-		Tørst	

Floraliste for Brundmose, SNS 03.10.2006 suppleret med data fra Viborg Amt 1993.

Naturværdi: 2 Plejebestand: 1

Målsætning: Åben birkemose med pors og større, helt lysåbne partier ved sikring af højest mulig vandstand og nedskæring af opvækst af nåletræer. De mest værdifulde, lysåbne partier holdes fri for opvækst af træer og buske. Bunden af den dalgang, som fortsætter fra Brundmose mod syd frilægges og genoprettes som mose.

3. Vintønden

Afd. 413bd, 426e (MOS, BIR, EL – ha)

Fattigkær der, ligesom Brundmosen, ligger på hældende terræn øverst i en dalgang. I 413b er den tidligere granbevoksning afdrevet, her er nu meget opvækst af selvsået sitkagran. Nærmest Tværvejen er der birkemose (413d). Mod syd fortsætter mosen i en smal dalgang med el (426e), som er gammel høeng med spor efter engvanding. I mosen blev benbræk fundet på sin måske østligste lokalitet i landet i 1995.

Naturværdi: 2 Plejebestand: 1

Målsætning: Skovmose af hjemmehørende træarter med lysåbne partier ved nedskæring af opvækst af nåletræer og sikring af højest mulig vandstand. Der skal ske lukning af hovedgrøften og de mange stikgrøfter opstrøms Tværvej. Benbræks voksested bør genfindes og om fornødent plejes.

4. Langemose

Afd. 410ac, 411abc, 428acde (MOS, BIR, RGR, SGR, NGR, CYP – ha)

Langemose er ligesom Brundmose og Vintønden et fattigkær i bunden af en erosionskløft med fald mod Gudenåen, og den har ligeledes været næsten helt bevokset med nåletræ. Bevoksningerne er for en stor del nu afdrevet eller opløst og erstattet af selvsået birk, sitkagran, el og pil. Der er sket grøftelukninger opstrøms for Tværvej.

Naturværdi: 3 Plejebenhov: 1

Målsætning: Skovmose af hjemmehørende træarter med lysåbne partier ved sikring af højest mulig vandstand og nedskæring af selvsået nåletræ. I den nederste del af dalen mod landevejen afvikles bevoksninger af pyntegrønt og cypres.

5. Ellemose langs Trine Møllebæk

Afd. 430a (EL – ha)

Længe urørt ellemose på mager bund langs den naturligt slyngede Trine Møllebæk, som danner skel mod naboskoven i øst. Ellene har tidligere været stævnet og står i mangestammede, tætstillede grupper.

Karsporeplanter	Tokimbladede	Træer og buske	Mosser
Mangeløv, Bredbladet	Blåbær Ranunkel, Lav	El, Rød- Ene	Jomfruhår Tørvemos
Enkimbladede Blåtop Bunke, Mose-	Skovsyre Tyttebær	Gran, Rød- Tørst	

Floraliste fra ellemose langs Trine Møllebæk, SNS 03.10.2006

Naturværdi: 2 Plejebenhov: 2

Målsætning: Bevaring af naturlig ellemose; selvsåede rødgran fjernes og der lysnes for de endnu levende ener.
